

BERNÁDY

Két év előtt ezt írtam róla: „Bernádyt nem ismerem. Mondják, ez a város sokat köszönhet Neki. Iskoláit, tanácsházát, aszfaltját, vizét, világítását, mindenét. Mondják azt is: nagy munkaerő, fáradhatatlan szervező, hatalmas egzekutív szellem. Mindezt barátai állítják, de azok is, akiket ellenlábasaik néznek, nem ezen a téren támadnak ellene. Politikai egyénisége az, ami felől elágaznak a kortárs vélemények. Bernády következtlen – mondja egy csoport, Bernády hiú, Bernády erőszakos, Bernády hatalomra törő... ezt és ilyeneket hallok, ha kérdem a polgárokat, akik ezt a közéleti pályafutót indulni, delelni s esteledni látták. Ezt és ilyeneket hallok, ha kérdem. De ha nem kérdem? Akkor nem beszélnek Róla. Sem barátai, sem ellenségei.”

Két év előtt írtam ezeket.

És ma?

Ma megint róla beszélnek barátai és ellenségei. Eleintén kényszerű, később önkéntes visszavonultsága növelte nimbuszát. A Magyar Szövetség alakulása idején már voltak hangok, melyek vezérségét kívánták. Lokális sérelmeit a magyarságnak sűrűn orvosoltatták Vele. Testületek és magánosok mind gyakrabban vették igénybe. Ez évnek első napján tüntetően vonult fel Hozzá e reprezentatív magyar város polgárságából alakult tekintélyes csoport. E felvonulást az elhangzott beszédek politikai akcióvá avatták.

Erdély sajtója bő kivonatban közölte Bernády beszédét, és minden kommentálástól el is tekintve, az újévi köszöntésnek szelvében való tárgyalásával, szinte országos jelentőségre emelte azt.

E látható jeleket kísérik láthatóan, de hallhatóan beszélő jelek. Gárdájának hangja újra emelkedőben. Kik nem tartoznak táborához, a kedvük sötétre fordult, harci kedvük ***** fúlt. Sokan közülük már igazodnak is, talán egy Féljobb! vezényszóra várva. Társadalmi akciók, kultúr- és más célzatokkal nevével, nimbuszaival is mittudommiával törnek sikerre... Bernády itt, Bernády ott, Bernády mindenütt... Semmi kétség immár, a magyarság egy számottevő csoportjának élén mihamar startolni fog.

Hallgattam sokszor azoknak beszédét, akiknek bizalma Bernády Györgyöt startjához kíséri.

„Uram – így szól az egyik –, nem elvek kellene! Szép frázisoknak, elvi bejelentéseknek nem vagyunk híjával. Minden miniszteri beszéd csöpög az ilyenektől. De sajnos vannak reszortok, alantas fórumok, mely a szép elvekkkel ellentétben rendeleteket adnak. Itt pozícióharc folyik. Lépésről lépésre kell védenünk a birtokállományunk! Ebben a harcban van szükségünk Bernádyra, kinek erélye, bátorsága és ráérő ideje van.”

„Uram – így szól a másik –, olyan vezérre van szükségünk, akinek van bátorsága az antidemokráciára. Tanácskozásokkal, konferenciákkal nem mentjük meg a magyart. Ide egy ember kell, aki a maga fejével tud, mer és akar.”

„Uram – a harmadik szól –, ma Erdélyben nincs egy ember, aki mögött (az árnyékán kívül) más is állna. Súlyl csak az beszélhet, aki mögött emberek állanak. És Bernády mögött, ha több nem, egy iránta hálás nagy magyar város áll.”

Szó esik még politikai képességekről, orientatív tudásról, némely nexusokról, tőke és egyéb erőcsoportokról, melyek mögötte állnak vagy állának, és szó esik sok egyéb bizonytalanságról. De facto – már az, hogy annyi szó esik, hogy napirenden van, hogy mellette lelkes lándzsák törnek – mindennél világosabban jelzi, hogy napja közeleg.

De amikor a publicistakötelesség kész és készülő dolgokról híven beszámolnunk parancsol, ugyanakkor bűnös mulasztás lelkiismereti vádját éreznénk, ha elhallgatnánk aggályainkat.

Bernády György eddig semmi bizonyítékát nem adta supponált politikai képességének. Városfejlesztési programja és még inkább e program erélyes keresztülvitele az, amire hívei bizalmukat alapozzák. És ha ez a város netán újra magyar polgármestert volna kapandó, jobb választás nem is lehetne, minthogy Bernádyt újból székbe ültetni. Bizonyos kantéllákkal persze – mert Bernádynak nem lenne szabad újból hivatalba vinnie magával – most már én mondom – „politikai” képességeit. Hogy ezek a politikai képességek miben merülnek ki, azokról barátai is csak azt tudják mondani, amit ellenségei: Bernády hathatósan tudott gyűlölni, és hathatósan tudott szeretni. Engedelmet, egyik érzéskomplexumnak sincsen köze sem a városi fejlesztéshez, sem a közigazgatáshoz. Hahát újból polgármester-státutumról lenne szó – e „politikai képességek” szíves mellőzése kéretik. De mert távol sem ilyen bagatellról, par excellence politikai vezérségről esik ma szó – két további követelésünk van a leendő Vezérrel szemben, miket hitünk szerint Bernády nem tud teljesíteni.

1. Magyar nemzeti kisebbségünknek éppen elég nagy baja már az, hogy kisebbség. Ne tessék ezt a kisebbséget még kisebbiteni! Aki ma azt ambicionálja, hogy magát a magyarság jogos képviselőjének mondja, annak a magyarság minden rétegével legalábbis szeretetteljes ismeretséget kell fenntartania. Nem lehet a magyarság felső egy-két rétegét egy cézári gesztussal a magyarságnak kijelenteni! Veretni foglak! – olyan antecedensekkel – éppenséggel nem lehet a magyarságot. Lehet romantikus személyi orientációkat úzni, de tartósan bizalmat kelteni így – még felfelé sem lehet. Újévi beszédében megleckézteti Bernády Methest, hogy semmi köze sem volt ahhoz: képviseli-e a Szövetség a teljes magyarságot? Hát én és velem azt hiszem sokan, Methes minden más indoklását jogszerűtlennek érzik, de ezt az egyet – ha tény csakugyan! – elfogadhatónak. És részünkről nem is az volna vitatandó, mit jogon kéri ezt számon Methes! Nekünk ebben a pontban: hogy kit képvisel a Szövetség, kérdésen felül kell állnunk.

2. Ha méltóztatott már rétegenként – alulról felfelé – átvizsgálni a vezetendő népet, ne terheltessék szélteben is megtekinteni, minden réteget. Oh annyi minden megváltozott azóta... más lett a lateinerség mentalitása, más a közigazdaságé, más a munkásoké, a parasztké, mindenkié más, mint volt annodacumal. Amivel csak azt kívánom jelezni a Vezérnek, hogy legszélesebb és átölelőbb tudás nélkül ma vezérkedni már lehetetlen.

Ceterum censeo: Új világunk felépítésében szükségesnek és sürgősnek látom Bernády közreműködését. A vezérség üres szó csupán. Tisztét, érdemét munkája majd megadja. A régi világból értékes munkaeszközeit mind hozza át. Csak értéktelen sallangjait hagyja ott, elfogultságait, pretencióit.

Kalauz, 1922. január 8. I. évf. 2. szám